

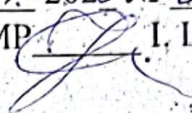
МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут права
Кафедра теорії та історії держави і права

Затверджено

Науково-методична рада ДПУ,

від 15. 08. 2026 № 6

Голова НМР І. ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

«Філософський світогляд правової науки XXI ст.»
для підготовки здобувачів вищої освіти третього (PhD) освітньо-наукового
рівня (денної та заочної форми навчання)
галузь знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальність D8 Право
освітньо-наукова програма «Право»
Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Ірпінь – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософський світогляд правової науки ХХІ ст.» укладена на основі освітньо-наукової програми «Право» третього (PhD) освітньо-наукового рівня спеціальності D8 Право, затвердженій Вченою радою Університету 29.05.2025 протокол № 15.

Укладач:

А. ШЕВЧЕНКО, д.ю.н, професор,
професор кафедри теорії та історії
держави і права

Гарант освітньо-наукової
програми «Право»

О. БОДУНОВА, д.ю.н., доцент,
професор кафедри

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто та схвалено кафедрою теорії та історії держави та права, від 29.05.2025 № 9.

Завідувач кафедри

В.БАК, к.ю.н.

Розглянуто і схвалено вченою радою Навчально-наукового інституту права, від 12.06.2025 № 11.

Голова вченої ради
Навчально-наукового інституту права

В.ТОПЧІЙ,
д.ю.н., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

Г. ГРИЩУК,
доктор філософії

Регістраційний № _____

ЗМІСТ

1. ПЕРЕДМОВА.....	4
2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
6. ПИТАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	15
7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ	18
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	20
9. ЛИСТ МОНІТОРИНГУ ТА ДОДАТКИ	21

1. ПЕРЕДМОВА.

Метою викладання навчальної дисципліни «Філософський світогляд правової науки XXI ст.» є: зорієнтувати майбутніх докторів філософії у особливостях філософського світогляду правової науки XXI ст., надати знання щодо різних аспектів прояву правової науки XXI ст. на рівні філософського світогляду.

Завданнями навчальної дисципліни «Філософський світогляд правової науки XXI ст.» є: сформувати об'єктивність при оцінці різних проявів філософського світогляду правової науки XXI ст.; висвітлити ті процеси, які безпосередньо пов'язані із правовою наукою у філософсько-світоглядному вимірі; надати знання щодо основних категорій, дефініцій, понять та термінів, які відображають усю палітру філософського світогляду правової науки XXI ст.; сформувати систему стійких знань щодо структури філософського світогляду і його впливу на розвиток правової науки у XXI ст.

Міждисциплінарні зв'язки. Дисципліни-пререквізити: «Філософія права», «Історія держави і права України», «Методологія нормотворчості та правозастосування» (Модуль 1. Загальні аспекти філософського світогляду правової науки. Модуль 2. Специфічні аспекти філософського світогляду української правової науки)». Дисципліни-постреквізити: «Доктрина публічного права», «Методологія приватного права», «Актуальні проблеми адаптації національного законодавства до права ЄС».

Методи навчання:

- 1) за джерелом інформації і сприйняття навчальної інформації: словесні (лекція, семінарське заняття, бесіда, розповідь); наочні (презентація, слайди); практичні (збір інформації та її систематизація);
- 2) за логікою передачі і сприйняття навчального матеріалу: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;
- 3) за ступенем самостійного мислення при засвоєнні знань: репродуктивні та продуктивні (частково-пошукові);
- 4) за ступенем управління навчальним процесом: самостійна робота здобувача вищої освіти з навчальною та науковою літературою, текстами лекцій, підготовка до семінарських занять, виконання письмових завдань, індивідуальна дослідницька робота.

Форми організації занять: лекційні заняття, семінарські заняття, самостійна та індивідуально-консультаційна робота, розгляд та аналіз ситуаційних завдань, кейсів, застосування інформаційних технологій та елементи дистанційного навчання в системі Moodle.

Форми та засоби діагностики результатів навчання. Контроль успішності навчання здобувачів проводиться у формах поточного і підсумкового контролю. Формами поточного контролю є:

- усне опитування;
- тестування;
- розв'язання задач, виконання вправ, певних розрахунків.
- письмові модульні контрольні роботи.

Підсумковий контроль – екзамен.

Організація поточного та підсумкового контролю здійснюється з використанням засобів дистанційного навчання в системі Moodle.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Характеристика навчальної дисципліни для здобувачів третього (PhD)
освітньо-наукового рівня вищої освіти (90 год/3 кредити ЄКТС)

Показники	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	обов'язкова	
Модулів – 2	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	1-й	1-й
Загальна кількість годин – 90 год.	Семестр	
	1-й	1-й
	Лекції	
	16 год.	4 год.
	Семінарські	
	14 год.	2 год.
	Самостійна робота	
	58 год.	82 год.
	Індивід.-консультац. робота	
	2 год.	2 год.
	Форма семестрового контролю: екзамен	

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ І РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ОНП «Право»

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти наступними компетентностями та програмними результатами навчання:

Компетентності	Результати навчання
ІК. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері права, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК02. Здатність розробляти проекти та управляти ними. ЗК03. Здатність розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК05. Здатність дотримуватись етичних зобов'язань та етики поведінки, академічної доброчесності під час проведення наукових досліджень та презентації їх результатів. СК01. Здатність планувати та виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі права та дотичних до неї міждисциплінарних напрямів і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з права та суміжних галузей. СК02. Здатність застосовувати методи	РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання у сфері права і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень, отримання нових знань та здійснення інновацій. РН03. Застосовувати у фаховій діяльності знання та розуміння системи права, історії світової та української правової думки, сучасної правової доктрини, а також основних напрямів та провідних тенденцій у розвитку права. РН04. Формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків незалежні аргументи, зокрема, результати теоретичного аналізу, прикладних досліджень, наявні наукові джерела; аналізувати досліджувану проблему з урахуванням широкого правового та загальносоціального контекстів. РН05. Планувати і виконувати теоретичні та прикладні дослідження з права та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасного наукового інструментарію, критично

правового і міждисциплінарного дослідження, виявляти їх евристичні можливості та межі, використовувати релевантний дослідницький інструментарій. СК04. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері права та забезпечувати якість виконуваних досліджень; дотримання права інтелектуальної власності та стандартів академічної доброчесності. СК05. Здатність моделювати оптимальні варіанти вирішення складних правових проблем, прогнозувати можливі наслідки їх реалізації. СК06. Здатність здійснювати експертну діяльність у сфері права. СК07. Здатність виявляти нові інституційні етичні виклики та етичні виклики в житті суспільства і пропонувати для них правові механізми розв'язання. СК08. Здатність до критичного аналізу знань та розуміння предметної області дослідження з оцінкою та синтезом нових комплексних ідей. СК09. Здатність планувати та виконувати сучасні інтелектуальні дослідження, як на запити стейкхолдерів, так і сучасної світової наукової спільноти для досягнення науково обґрунтованих теоретичних або експериментальних наукових результатів, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для правничої сфери. СК10. Здатність використовувати практичний досвід країн ЄС у вирішенні теоретичних та практичних проблем галузевих правничих наук.	аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу передових концептуальних і методологічних знань щодо досліджуваної проблеми з дотриманням стандартів академічної та професійної етики. РН07. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення, аналізу й збереження даних та інформації, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та складної структури, спеціалізовані програмне забезпечення, бази даних та інформаційні системи у науковій, викладацькій, правотворчій та правозастосовній діяльності. РН10. Готувати правові висновки, пропозиції та рекомендації за результатами правового дослідження. РН11. Здійснювати доктринальне тлумачення норм національного, міжнародного та права Європейського Союзу, здійснювати порівняльний аналіз правових явищ та процесів у різних правових системах.
--	--

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для здобувачів третього (PhD) освітньо-наукового рівня вищої освіти
денної форми навчання (90 год/3 кредити ЄКТС)

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські (год.)	Інд.- конс. робота під кер. виклада ча (год)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ І						
Змістовий модуль 1. Загальні аспекти філософського світогляду правової науки – 2 кредити 60 год.						
ЗМ 1 (Теми 1-6)						
Тема 1	Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука	-		2	8	10
Тема 2	Теоретико-методологічні засади пізнання права	2	2	-	6	10
Тема 3	Правова онтологія	2	2	-	6	10
Тема 4	Філософсько-правова антропологія	2	2	-	6	10
Тема 5	Філософсько-правова епістемологія	2	2	-	6	10
Тема 6	Філософсько-правова аксіологія	2	2	-	6	10
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Всього по модулю :		10	10	2	38	60
МОДУЛЬ ІІ						
Змістовий модуль 2. Специфічні аспекти філософського світогляду української правової науки – 1 кредит 30 год.						
ЗМ 2 (Теми 7-9)						
Тема 7	Філософські аспекти взаємодії права та української влади	2	-	-	6	8
Тема 8	Правова ідеологія українського суспільства	2	2	-	6	10
Тема 9	Філософсько-правові засади протидії корупції в органах публічної влади	2	2	-	8	12
Всього по модулю :		6	4	-	20	30
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю: Екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		16	14	2	58	90

№ п/п	Змістові модулі	Кількість годин				
		Лекції (год.)	Семінарські (год.)	Інд.- конс. робота під кер. виклад а ча (год)	СРС (год.)	Всього (год.)
МОДУЛЬ І						
Змістовий модуль 1. Проблематика визначення, виключення та звільнення від юридичної відповідальності – 2 кредити 62 год.						
ЗМ 1 (Теми 1-6)						
T.1	Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука	-	-	2	8	10
T.2	Теоретико-методологічні засади пізнання права	2	-	-	8	10
T.3	Правова онтологія	-	-	-	10	10
T.4	Філософсько-правова антропологія	-	-	-	10	10
T.5	Філософсько-правова епістемологія	-	-	-	10	10
T.6	Філософсько-правова аксіологія	-	-	-	10	10
Всього по модулю:		2	0	2	56	60
МОДУЛЬ ІІ						
Змістовий модуль 2. Порівняльний аналіз кримінальної відповідальності з іншими видами відповідальності – 1 кредити 28 год.						
ЗМ 2 (Теми 7-9)						
T.7	Філософські аспекти взаємодії права та української влади	2	-	-	8	10
T.8	Правова ідеологія українського суспільства	-	-	-	10	10
T.9	Філософсько-правові засади протидії корупції в органах публічної влади	-	2	-	8	10
Всього по модулю:		2	2	0	26	30
Форма контролю: аудиторна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)						
Форма підсумкового контролю: Екзамен						
Усього за навчальною дисципліною:		4	2	2	82	90

Модуль I.
Змістовий модуль I.
Загальні аспекти філософського світогляду правової науки

Тема 1. Філософія права як фундаментальна і міждисциплінарна юридична наука.

План лекційного заняття

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні. Методологічні підходи та принципи вивчення права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Чим обумовлений взаємозв'язок функцій філософії права та її структури?
2. Розкрийте сутність дискусій стосовно предмету філософії права.
3. Які філософські принципи та категорії застосовуються до пізнання та розуміння права?

Індивідуально-консультаційна робота здобувачів вищої освіти

Підготувати есе з наступних тем та презентувати їх:

1. Співвідношення проблематики філософсько-правових досліджень з іншими науковими дисциплінами юридичного та соціогуманітарного напрямку.
2. Охарактеризувати позиції правового позитивізму та юснатуралізму.
3. Сутнісна риса природно-правового мислення.

Рекомендована література: [1-4, 8; 10, 12, 14; 19, 20; 24; 27]

Тема 2. Теоретико-методологічні засади пізнання права

План лекційного заняття

1. Філософське розуміння сутності та призначення права.
2. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
3. Співвідношення права і закону. Верховенство права.

План семінарського заняття

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні. Методологічні підходи та принципи вивчення права.
4. Філософське розуміння сутності та призначення права.
5. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
6. Співвідношення права і закону. Верховенство права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Соціальна сутність права.
2. Право як формальна рівність.
3. Право як регулятор соціальних відносин.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 13, 14; 19, 20; 23; 27]

Тема 3. Правова онтологія.

План лекційного заняття

1. Онтологічний вимір права. Право як особлива реальність.
2. Людська взаємодія як основа права.

3. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
4. Форми буття права.

План семінарського заняття

1. Онтологічний вимір права. Право як особлива реальність.
2. Людська взаємодія як основа права.
3. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
4. Форми буття права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. «Широке» і «вузьке» визначення правової реальності.
2. Інтегративна концепція правової реальності.
3. Правове життя як реалізація ідеї права.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 13, 14; 19, 20; 23; 27]

Тема 4. Філософсько-правова антропологія

План лекційного заняття

1. Антропологічні засади права. Образ людині у праві.
2. Право як співіснування індивідів.
3. Трансформація інтересів у праві.

План семінарського заняття

1. Антропологічні засади права. Образ людині у праві.
2. Право як співіснування індивідів.
3. Трансформація інтересів у праві.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Основні покоління прав людини.
2. Людська природа та право. Особистість та право.
3. Політична антропологія як різновид філософсько-правової антропології.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 13, 14; 19, 20; 23; 27]

Тема 5. Філософсько-правова епістемологія

План лекційного заняття

1. Предмет і типи правової епістемології.
2. Етапи та рівні пізнання у праві.
3. Розуміння у здійсненні права.

План семінарського заняття

1. Предмет і типи правової епістемології.
2. Етапи та рівні пізнання у праві.
3. Розуміння у здійсненні права.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Особливості правового мислення.
2. Правова аргументація.
3. Правотворчість і правозастосування як герменевтичні практики.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 11, 12, 14; 19, 20; 23; 27]

Тема 6. Філософсько-правова аксіологія

План лекційного заняття

1. Цінності в праві і право як цінність.
2. Ідеали суспільні і правові.
3. Справедливість як основна правова цінність.

План семінарського заняття

1. Цінності в праві і право як цінність.
2. Ідеали суспільні і правові.
3. Справедливість як основна правова цінність.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Співвідношення правових цінностей і соціальних ідеалів.
2. Співвідношення права і свободи.
3. Змістовний і формальний аспекти справедливості у праві.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 13, 14; 19, 20; 23; 27]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II

Специфічні аспекти філософського світогляду української правової науки

Тема 7. Філософські аспекти взаємодії права та української влади

План лекційного заняття

1. Поняття, структура та види влади.
2. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
3. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.

План семінарського заняття

1. Поняття, структура та види влади.
2. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
3. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Моделі влади.
2. Авторитет як філософсько-правова категорія.
3. Типи легітимації влади.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 11- 14; 19, 20; 23; 27]

Тема 8. Правова ідеологія українського суспільства

План лекційного заняття

1. Правова ідеологія українського суспільства.
2. Правосвідомість українського суспільства.
3. Значення правової культури у сучасних умовах.

План семінарського заняття

1. Правова ідеологія українського суспільства.

2. Правосвідомість українського суспільства.
3. Значення правової культури у сучасних умовах.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Поняття правової ідеології.
2. Типи правової ідеології.
3. Структура правової культури.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 11- 15; 19, 20; 23-24; 27]

Тема 9. Філософсько-правові засади протидії корупції в органах публічної влади

План лекційного заняття

1. Сутність, передумови та ознаки корупції
2. Нормативно-правова основа, міжнародні стандарти ідентифікації, попередження і протидії корупції
3. Філософсько-правові дослідження корупції в українському суспільстві, політичній корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.

План семінарського заняття

1. Сутність, передумови та ознаки корупції
2. Нормативно-правова основа, міжнародні стандарти ідентифікації, попередження і протидії корупції
3. Філософсько-правові дослідження корупції в українському суспільстві, політичній корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.

План самостійної роботи здобувачів вищої освіти

1. Причини труднощів у боротьбі із корупцією.
2. Суб'єкти корупційних дій.
3. Способи протидії корупції.

Рекомендована література: [1, 2, 5, 6; 10, 11- 15; 19, 20; 23-24; 27]

1. Предмет, метод та завдання філософії права як науки та навчальної дисципліни.
2. Структура, функції та проблематика курсу філософії права.
3. Сутність методології права та її рівні.
4. Методологічні підходи та принципи вивчення права.
5. Взаємозв'язок функцій філософії права та її структури.
6. Розкрийте сутність дискусій стосовно предмету філософії права.
7. Філософські принципи та категорії пізнання та розуміння права.
8. Охарактеризуйте позиції правового позитивізму та юснатуралізму.
9. Сутнісна риса природно-правового мислення.
10. Співвідношення предмету філософії права і предмету загальної теорії права?
11. Співвідношення проблематики філософсько-правових досліджень з іншими науковими дисциплінами юридичного та соціогуманітарного напрямку.
12. Основні структурні елементи філософії права.
13. Філософське розуміння сутності та призначення права.
14. Поняття права: різноманіття визначень та єдність понять.
15. Співвідношення права і закону. Верховенство права.
16. Соціальна сутність права.
17. Право як формальна рівність.
18. Право як регулятор соціальних відносин.
19. Право і основний смисл його існування.
20. Співвідношення права і моралі.
21. Онтологічний вимір права.
22. Право як особлива реальність.
23. Людська взаємодія як основа права.
24. Природне і позитивне право як структурні елементи правової реальності.
25. Форми буття права.
26. «Широке» і «вузьке» визначення правової реальності.
27. Інтегративна концепція правової реальності.
28. Правове життя як реалізація ідеї права.
29. Поняття онтології і співвідношення категорій «буття», «реальність», «існування».
30. Онтологічні основи права.
31. Співвідношення належного й істотного у праві.
32. Антропологічні засади права.
33. Образ людини у праві.
34. Право як співіснування індивідів.
35. Трансформація інтересів у праві.
36. Основні покоління прав людини.
37. Людська природа та право. Особистість та право.
38. Політична антропологія як різновид філософсько-правової антропології.
39. Антропологічні основи права.
40. Взаємозв'язок особистості і права.
41. Гуманістична природа права.
42. Предмет і типи правової епістемології.
43. Етапи та рівні пізнання у праві.
44. Розуміння у здійсненні права.
45. Особливості правового мислення.
46. Правова аргументація.
47. Правотворчість і правозастосування як герменевтичні практики.
48. Зв'язок правової епістемології, правової гносеології та теорії пізнання права.
49. Істина у праві.
50. Відносність правової істини.
51. Цінності в праві і право як цінність.
52. Ідеали суспільні і правові.
53. Справедливість як основна правова цінність.

54. Співвідношення правових цінностей і соціальних ідеалів.
55. Співвідношення права і свободи.
56. Змістовний і формальний аспекти справедливості у праві.
57. Роль правосвідомості у правовому житті.
58. Поняття правової культури та її роль у формуванні й реалізації права.
59. Співвідношення свободи і рівності.
60. Поняття, структура та види влади.
61. Специфіка філософсько-правового підходу до влади, примусу, насильства, правозахисної та правоохоронної діяльності.
62. Філософські проблеми взаємодії права та державно-владних органів в період суспільно-політичної трансформації.
63. Моделі влади.
64. Авторитет як філософсько-правова категорія.
65. Типи легітимації влади.
66. Директивний аспект влади.
67. Різниця між насиллям та авторитетом.
68. Що означає формула «влада заради влади»?
69. Правова ідеологія українського суспільства.
70. Правосвідомість українського суспільства.
71. Значення правової культури у сучасних умовах.
72. Поняття правової ідеології.
73. Типи правової ідеології.
74. Структура правової культури.
75. Правова ідеологія як відносно самостійний політико-правовий феномен.
76. Функції правової ідеології.
77. Назвіть показники правової культури.
78. Сутність, передумови та ознаки корупції.
79. Нормативно-правова основа, міжнародні стандарти ідентифікації, попередження і протидії корупції
80. Філософсько-правові дослідження корупції в українському суспільстві, політичній корупції в органах державної влади та місцевого самоврядування.
81. Причини труднощів у боротьбі із корупцією.
82. Суб'єкти корупційних дій.
83. Способи протидії корупції.
84. Назвіть ознаки корупції.
85. Індекс сприйняття корупції.
86. Назвіть методи протидії корупції.
87. Поняття та класифікація міжнародних стандартів.
88. Сутність та природа категорій «імплементация» та «апроксимация» в системі сучасного знання філософії права.
89. Сутність та природа категорій «адаптація» та «гармонізація» в системі сучасного знання філософії права.
90. Імплементация міжнародних стандартів у законодавство України: основні концептуальні підходи і засади.
91. Українська філософія захисту прав людини у контексті імплементации міжнародних стандартів у законодавство України.
92. Ознаки міжнародних стандартів.
93. Співвідношення міжнародного і національного права та їх дуалізм.
94. Форми імплементации.
95. Поняття «гармонізація».
96. Поняття «апроксимация».
97. Поняття «адаптація».
98. Зародження, становлення та розвиток вітчизняної філософії права.
99. Роль українських філософів у становленні філософсько-правової думки.
100. Сучасний стан філософсько-правових досліджень в Україні.
101. Філософські проблеми правотворчості в Україні.

- 102.Філософські проблеми праворозуміння та правозастосування в Україні.
- 103.Етапи зародження і розвитку української філософсько-правової науки.
- 104.П. Юркевич як представник «ідеал-реалізму».
- 105.Філософсько-правові концепції у працях сучасних українських учених.
- 106.Філософсько-правові ідеї Г. Сковороди.
- 107.Філософсько-правові ідеї М. Драгоманова.
- 108.Концептуалізація юридичної компаративістики.

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Денна форма навчання

17

Модулі	Змістовний модуль 1 26							Допуск – 50 балів	Екзамен – 50 балів	Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1										
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6				
Семінарське заняття	-	4	4	4	4	4				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модульна контрольна робота №1	6									
Модулі	Змістовний модуль 2 24									
Загальна кількість балів за модулем №2										
Теми	T.7	T.8	T.9							
Семінарське заняття	-	4	4							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модульна контрольна робота №2	6									
Індивідуально-консультаційна робота	5									
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5									

Заочна форма навчання

Модулі	Змістовний модуль 1 0							Допуск – 50 балів	Екзамен – 50 балів	Загальна оцінка з курсу – 100 балів
Загальна кількість балів за модулем №1										
Теми	T.1	T.2	T.3	T.4	T.5	T.6				
Семінарське заняття	-	-	-	-	-	-				
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модулі	Змістовний модуль 2 50									
Загальна кількість балів за модулем №2										
Теми	T.7	T.8	T.9							
Семінарське заняття	-	-	15							
Самостійна робота	Оцінювання самостійної роботи здійснюється під час семінарських занять та написання контрольної роботи									
Модульна контрольна робота	20									
Індивідуально-консультаційна робота	10									
Підсумковий тестовий контроль на порталі дистанційної освіти Moodle	5									

Критерії оцінювання роботи на семінарських заняттях

Максимальна кількість балів отриманих здобувачем вищої освіти на семінарському занятті становить 4 бали для денної форми навчання та 15 балів для заочної форми навчання (табл. 7.1). Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення семінарського заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Таблиця 7.1

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на семінарських заняттях

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Д.ф.н	З.ф.н
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	4	15

Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	3	9
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	1	5
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь на всі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	

Критерії оцінювання модульних контрольних робіт

Формою проміжного поточного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у письмовій формі та кожна з яких оцінюється від 0 до 6 балів для денної форми навчання та від 0 до 20 – заочної форми навчання (табл. 7.2).

Таблиця 7.2

Розподіл балів за різні види завдань в межах модульної контрольної роботи

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Теоретичні питання	2	8
Тестовий блок	2	4
Практичні завдання	2	8
Всього	6	20

Критерії оцінювання індивідуально-консультаційної роботи

Індивідуально-консультаційна робота проводиться у формі есе, презентацій і оцінюється від 0 до 5 балів для денної форми навчання та від 0 до 10 балів заочної форми навчання (табл. 7.3).

Таблиця 7.3

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційної роботи здобувачів вищої освіти

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Послідовність, логічність написання реферату, а також підготовки по ньому презентації та, відповідно, його захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.	5	10
Послідовність, логічність написання реферату, але без підготовки презентації.	3	5
Не написання реферату та презентації по ньому.	0	

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та підсумкового контролю (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену. Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ Moodle (максимально до 5 балів).

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача (до 25% обсягу контактних годин дисципліни)

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
5/10	Індивідуально-консультаційна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalnainformalna-osvita
4/15	Семінарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

Основна:

1. Александрова О. С., Горбань О. В., Мартич Р. В. Філософія права: Навчально-методичний посібник. Київ : Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 126 с.
2. Балинська О. М., Токарська А. С., Ященко В. А. Актуальні проблеми філософії права: посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 612 с.
3. Данильян О. Г., Дзьобань О. П., Максимов С. І. Філософія права : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. Харків : Право, 2020. 208 с.
4. Конституція України : Закон України від 28. 06. 1996 р. № 254к/96. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
5. Марченко О. В. Філософія права : навч. посіб. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2022. 304 с.
6. Хамітов Н.В. Філософська антропологія: актуальні проблеми. Від теоретичного до практичного повороту. Київ : КНТ, 2020. 394 с.
7. Шаповал В. М. Філософія права. Частина І. Історія філософсько-правових вчень. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2020. 156 с.
8. Торяник В.М. Макушев П.В. Філософія та соціологія права (у схемах та визначеннях). Підручник К. Видав. «Гельветика» 2020 р. 224 с.

Допоміжна:

9. Костицький М., Кушакова-Костицька Н. Методологія теоретичного та практичного пізнання в юриспруденції як у науково-практичному комплексі. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1. С. 9-17.
10. Дурдинець М., Драп'ятий Б. Філософський вимір легітимності влади в період екзистенційної війни: досвід України XX – XXI століть. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1. С. 122-131.
11. Шершель О. Обмеження прав людини: філософсько-правовий аспект. Філософські та методологічні проблеми права. 2023. № 1. С. 180-186.
12. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: навч. посібник. Львів : Видавництво ЛОБФ «Медицина і право», 2021. 256 с.
13. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Філософія права в процесі реформування правової системи України: теорія і практика. Часопис Київського університету права. 2020. № 3. С. 35-40.
14. Шепетяк Олег, Шепетяк Оксана. Філософія: Підручник. Львів: Місіонер, 2020. 784 с.
15. Вільчинський Ю. М. Філософія: навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2019. 368 с.
16. Рябініна О. В., Юрченко Л. І. Філософія: підручник. Харків : Видавництво Іванченка І.С., 2021. – 286 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

17. Законодавство України. URL: zakon4.rada.gov.ua/laws/main
18. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: www.minjust.gov.ua
19. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
20. Сайт Бібліотеки Державного податкового університету URL: <http://www.dpu.edu.ua/uk/nauka/biblioteka>
21. Сайт Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого. URL: <http://nlu.org.ua/>
22. Глобальні національні інформаційні ресурси URL: <http://ua-referat.com/>.

міжнародні видання:

23. Özer, Serap and Ergün, Gökçe. «Social representation of events in world history: Crosscultural consensus or Western discourse? How Turkish students view events in world history». International Journal of Psychology. 2020. № 48. S. 574–582.
24. Von Ostenfeld-Suske Kira. «A new history for a ‘New World’: The first one hundred years of Spanish writing. The Oxford History of Historical Writing. 2020. vol. pp. 556–574.
25. Berger Stefan. «Introduction: Towards a global philosophy of national philosophy». Writing the Nation: A Global Perspective, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2020. pp. 1–29.

Монографії:

26. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз : монографія. Київ : Знання України, 2022. 580 с.
27. Шкепу М.О. Феноменологія історичного процесу у трансформаціях культури. Київ : НАУ, 2020. 312 с.

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Філософський світогляд правової науки ХХІ ст.»

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри теорії та історії
держави і права від 2025 р. №

Укладач:

А. ШЕВЧЕНКО, д-р юрид. наук,
професор, професор кафедри

Лист оновлення та перезатвердження робочої програми навчальної дисципліни

(протягом 5 років після затвердження або до затвердження освітньої програми)

Навчальний рік	Дата засідання кафедри	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП